

prof. dr hab. Małgorzata Kokocińska
Wydział Ekonomii i Zarządzania,
Instytut Ekonomii i Finansów
Katedra Ekonomii Międzynarodowej i Analiz Rynkowych
Uniwersytet Zielonogórski
m.kokocinska@wez.uz.zgora.pl

Poznań 15.06.2022

Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
dr Agnieszce Wałędze w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie ekonomia i finanse

Podstawy formalne przygotowania recenzji:

1. Recenzję przygotowano w związku z pismem prof.dr.hab. Pawła Luli, prorektora ds. Nauki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z dnia 7.04 2022 roku w następstwie powołania mnie przez Radę Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr. Agnieszki Wałęgi, wszczętym w dniu 23. 12. 2021 roku w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia..
2. Podstawy prawne : Rozporządzenie MNiSZW z dnia 1 września 2011 r. oraz art.16 ust.1 ustawy a także „Zasady postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie” jako załącznik do Uchwały Senatu nr 54/2019 z dnia 23 września 2019 roku.
3. Recenzję sporządzono na podstawie przesłanych materiałów w formie papierowej i elektronicznej, w tym książki: *Warunki życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce*, autorstwa Agnieszki Wałęgi, Grzegorza Wałęgi i Ryszarda Kowalskiego, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa (2021),s. 236. W dokumentacji znajduje się też druga książka, *Spójność ekonomiczna gospodarstw domowych w Polsce .Analiza statystyczna*, autorstwa Agnieszki Wałęgi, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (2015) z zaznaczeniem, że pozycja ta nie wchodzi w zakres oceny merytorycznej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora Habilitowanego dr Agnieszki Wałęgi, gdyż opracowanie jest oparte na rozprawie doktorskiej Habilitantki.

1. Informacje ogólne

Habilitantka jest absolwentką Akademii Ekonomicznej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) ze specjalnością z rachunkowości i gospodarki turystycznej.

Stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia uzyskała w 2012 roku za pracę : *Spójność ekonomiczna gospodarstw domowych w Polsce . Analiza statystyczna*.

Promotorem rozprawy doktorskiej była Barbara Podolec a recenzentami Zofia Mielecka-Kubień oraz Paweł Ulman. Praca została obroniona z wyróżnieniem, czego pokłosiem jest publikacja książkowa pod tym samym tytułem, wydana przez macierzystą uczelnię. Dr Agnieszka Wałęga w latach 2004 – 2019 uzyskała dodatkowe dyplomy i certyfikaty, poświadczające podnoszenie kwalifikacji, takie jak:

- certyfikat z wyróżnieniem ukończenia szkolenia w ramach projektu „UEK HUB, uniwersytecki hub dydaktyczny”, obejmujący łącznie 400 godzin szkolenia, w tym ścieżkę kursów online i nauczania w języku angielskim,
- certyfikat e-nauczyciela Stowarzyszenia E-Learningu Akademickiego,
- dyplom ukończenia kursu pedagogicznego,
- uprawnienia audytora wewnętrznego, z licencją ministra finansów.

Od 2004 roku Habilitantka jest zatrudniona w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, początkowo jako asystent w Zakładzie Statystyki Społecznej w Katedrze Statystyki na Wydziale Zarządzania oraz od 2013 roku do nadal jako adiunkt w Katedrze Statystyki w Instytucie Metod Ilościowych w Naukach Społecznych w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa.

Oprócz podstawowego zatrudnienia w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, Habilitantka była zatrudniona jako wykładowca na umowę o dzieło w latach 2005/2006, 2006/2007 i 2009/2010 w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Powyższa, dotychczasowa, tradycyjna ścieżka kariery akademickiej, wskazuje na systematyczne budowanie swojej specjalizacji zawodowej, polegającej na łączeniu podejścia ilościowego z szerszym, społecznym spektrum badań ekonomicznych.

W kontekście tematyki głównego osiągnięcia naukowego, przedstawionego we wniosku, zdobywane nowe kwalifikacje wpisują się w zaprezentowane publikacje.

2. Ocena dorobku naukowego ilościowo

Syntetyczne zestawienie dorobku naukowego przedstawiono w trzech ujęciach: liczby publikacji, liczby punktów MEiN, danych z raportu cytowalności. W pierwszych dwóch przypadkach dane zaprezentowano porównywalnie dla okresu przed uzyskaniem stopnia doktora, po uzyskaniu stopnia doktora oraz łącznie. W przypadku danych dotyczących punktów MEiN wyodrębniono liczbę punktów ważoną udziałem w powstawaniu publikacji.

Analiza tych danych pozwala stwierdzić, że:

- łączna liczba publikacji do złożenia wniosku wynosiła 67 pozycje, w tym 3 monografie, 13 rozdziałów w monografiach, 18 rozdziałów w materiałach konferencyjnych, 33 artykuły w czasopismach naukowych,
- łączna liczba publikacji po uzyskaniu stopnia doktora była do momentu złożenia wniosku prawie dwukrotnie wyższa (43 vs 24) niż w okresie wcześniejszym; szczególnie wzrost wykazała pozycja materiałów konferencyjnych,
- ze względu na fakt, że zdecydowana większość publikacji Habilitantki została napisana we współautorstwie, istotne są punkty MEiN ważne udziałem w powstaniu publikacji; Łącznie z 898 punktów do dorobku habilitantki zalicza się 474,9 punktów, co stanowi 52,8 %,
- w wyszczególnionych pozycjach więcej niż połowa sumy punktów przypada na rozdziały w monografiach i artykuły w czasopismach naukowych,
- liczba cytowań, w zależności od bazy, kształtuje się w głównych bazach (Web of Science, Scopus) od 8 do 10, a w pozostałych bazach jest istotnie wyższa; łącznie liczba cytowań (bez autocytowań) wynosi 151 w 33 cytowanych publikacjach, natomiast z autocytowaniami 188 z 41 publikacji,
- dwa artykuły są opublikowane w czasopismach z Impact Factorem (2,614; 0,457) a jeden artykuł indeksowany w bazie ESCI WoS oraz Scopus,
- h - index w zależności od bazy kształtuje się na poziomie 2- 6 punktów.

Przedstawione dane są akceptowalne dla wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego, ale należy zwrócić uwagę na problem oceny wkładu Habilitantki w publikacjach, szczególnie w przedstawionej monografii. Fakt braku, poza jedną, samodzielnych pozycji Habilitantki w cyklu publikacji przedstawionych we wniosku jako osiągnięcie naukowe wyraźnie możliwości oceny ogranicza. Nie negując wartości pracy zbiorowej, wręcz przeciwnie, doceniając jej walory, z perspektywy recenzenta a

także przyjętego dość powszechnie w publikacjach zbiorowych formatu, oczekiwałabym w monografiach, przypisanego autorstwa do poszczególnych rozdziałów lub ich części.

Co prawda, Ustawodawca zakłada możliwość współautorstwa publikacji, zaznaczając jednak, że osiągnięcie może stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.

W recenzowanym wniosku, mimo spełnienia warunku wskazania procentowego udziału wkładu w autorstwo oraz ogólnego opisu tego wkładu, jego zidentyfikowanie oraz ocena są problematyczne, przynajmniej utrudnione a niekiedy niemożliwe. Ma to miejsce w szczególności w tych przypadkach, kiedy zarówno udział procentowy wkładu współautora / współautorów są identyczne a opis tego wkładu brzmi tak samo lub bardzo podobnie.

3. Ocena pozycji w przedstawionym cyklu publikacji

Habilitantka jako tytuł osiągnięcia naukowego przedstawiła cykl publikacji powiązanych tematycznie zatytułowany: ***Rola dochodu i zadłużenia w kształtowaniu dobrostanu finansowego gospodarstw domowych w Polsce.***

Lista publikacji składających się na to osiągnięcie wynosi 10 następujących pozycji, w tym 6 w języku angielskim:

1. Wałęga A., Wałęga G., Kowalski R. (2021), *Warunki życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, s. 236, ISBN 978-83-208-2443-8 (120 pkt). Udział własny: 35%
2. Wałęga G., Wałęga A. (2021), *Over-indebted Households in Poland: Classification Tree Analysis*, "Social Indicators Research", 153(2), p. 561-584, DOI: 10.1007/s11205-020-02505-6. MEiN: 100 pkt; IF: 2,614; CiteScore: 3,8. Udział własny: 50%
3. Wałęga A., Wałęga, G. (2021), *Self-employment and over-indebtedness in Poland: Modelling income and debt repayments distribution*, "Entrepreneurial Business and Economics Review", 9(4), p. 51–65, DOI: 10.15678/EBER.2021.090404. MEiN: 100 pkt; CiteScore: 2,3. Udział własny: 50%
4. Wałęga A. (2020), *Indebted Households' Self-assessment of their Financial Situation: Evidence from Poland*. In: B. Ciałowicz (ed.), *Quantitative methods in the contemporary issues of economics*. Wydawnictwo edu-Libri s.c., Kraków, p. 89-99. ISBN: 978-83-66395-01-5 (20 pkt)

5. Wałęga A., Wałęga G. (2018), *O badaniach zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce*, „Wiadomości Statystyczne”, 9/2018(688), Zakład Wydawnictw Statystycznych, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, s. 5–26, PL ISSN 0043-518X e-ISSN 2543-8476. MNiSW (lista B): 12 pkt. Udział własny: 50%
6. Wałęga A., Wałęga G. (2018), *Indebted Households in Poland and Their Economic Situation: Assessment Using Mobility Indices*, In: K. Cermakova, S. Mozayeni, E. Hromada (eds.), *Proceedings of the 10th Economics & Finance Conference*, Rome 10–13 September 2018, International Institute of Social and Economic Sciences, International Society for Academic Studies, Prague, Czech Republic, p. 552–561, ISBN 978-80-87927-77-9, ISSN 2336-6044, DOI: 10.20472/EFC.2018.010.039 (15 pkt) – materiały indeksowane w bazie WoS. Udział własny: 50%
7. Wałęga A., Wałęga G. (2017), *Analiza spłat zadłużenia gospodarstw domowych z wykorzystaniem regresji kwantylowej*, *Studia i Materiały "Miscellanea Oeconomicae"*, 1/2017, tom I, s. 71–81, ISSN 2081-2345. MNiSW (lista B): 9 pkt. Udział własny: 50%
8. Wałęga A., Wałęga G. (2016), *Bogaci i biedni na rynku kredytowym w Polsce. Analiza porównawcza dla lat 2000–2013*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie”, 2(950), Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków, s. 75–92, ISSN 1898-6447, DOI: 10.15678/ZNUEK.2016.0950.0205. MNiSW (lista B): 11 pkt. Udział własny: 50%
9. Wałęga G., Wałęga A. (2015), *Determinants of Loan Repayments: Evidence from Household Budget Survey in Poland*, In: T. Löster, T. Pavelka (eds), *The 9th International Days of Statistics and Economics Conference Proceedings*, Libuše Macáková MELANDRIUM, Prague, Czech Republic, p. 1774–1783, ISBN 978-80-87990-06-3 (15 pkt) – materiały indeksowane w bazie WoS. Udział własny: 50%
10. Wałęga A., Wałęga G. (2014), *Indebtedness of low-income households in Poland. A comparative analysis for the period 2000–2010*, In: M. Papież, S. Śmiech (eds), *Proceedings of the 8th Professor Aleksander Zeliaś International Conference on Modelling and Forecasting of Socio-Economic Phenomena*, Foundation of the Cracow University of Economics, Cracow, p. 223–231, ISBN: 978-83-62511-48-8 (CD-ROM), 978-83-62511-43-3 (HTML) (15 pkt) – materiały indeksowane w bazie WoS. Udział własny: **50%**

Wskazany cykl 10 publikacji mieści się w nurcie mikroekonomii, a w szczególności dotyczy zachowań konsumenta na rynku kredytowym. Problem zachowań konsumenta

należy do jednego z głównych nurtów w ekonomii i jest ciągle poszerzany o nowe zagadnienia, związane ze wzrostem i rozwojem współczesnych gospodarek. Jak słusznie podkreśla Habilitantka, współczesna gospodarka w krajach rozwiniętych w dużej mierze opiera się na różnego rodzaju długi w obszarze zarówno makro jak i mikroekonomicznym. W drugim przypadku, przy decyzjach podejmowanych przez indywidualne podmioty gospodarcze diagnozy gospodarcze są skomplikowane, wymagające adekwatnego instrumentarium badawczego i dostępu do pierwotnych danych. Z punktu widzenia praktycznego znaczenia tematu w Polsce, trzeba wziąć pod uwagę procesy konwergencji, które każą przewidywać wzrost wskaźnika zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce, który obecnie jest relatywnie niski. Te przesłanki uzasadniają podjęty temat badawczy przez Habilitantkę (i współautorów)

Powiązany tematycznie cykl publikacji został zatytułowany: ***Rola dochodu i zadłużenia w kształtowaniu dobrostanu finansowego gospodarstw domowych w Polsce.***

W opinii Habilitantki przesłanką do zgłębiania powyższego zagadnienia jest niewystarczające, zarówno pod względem koncepcyjnym jak i w konsekwencji praktycznym rozpoznanie związków między triadą takich pojęć jak: dochód – zadłużenie – dobrostan finansowy. W ocenie dobrostanu finansowego gospodarstw domowych obciążonych długiem, na co zwraca się uwagę w literaturze przedmiotu, znaczenie ma nie tylko obiektywna sytuacja materialna (mierzona poziomem dochodu i zadłużenia) ale także jej subiektywne postrzeganie, przez które rozumie się odczucia w zakresie możliwości zaspokojenia potrzeb oraz psychologiczny wymiar zadłużenia.

Tak zdefiniowany merytoryczny zakres pracy stanowi oś przewodnią cyklu publikacji, w których rozwinięte są kluczowe i niektóre poboczne wątki. Jest to zgodne z zainteresowaniami badawczymi Habilitantki, która zadeklarowała, że są one od początku kariery naukowej związane głównie z analizą zjawisk i procesów społecznych, metodami ilościowymi oraz źródłami danych, stanowiącymi punkt wyjścia do prowadzonych badań, wchodzących w zakres statystyki społecznej.

Ze względu na wspomniany brak pojedynczych autorskich publikacji powyższa deklaracja, wspomagana opisem wkładu własnego w poszczególne publikacje może stanowić busolę w ocenie publikacji. Dotyczy to w szczególności przedstawionej jako pierwszej i w domniemaniu najważniejszej monografii pt. *Warunki życia nadmiernie*

zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce. (2021) Jest też to publikacja najnowsza, będąca rezultatem grantu NCN, (Habilitantka jest wykonawcą) pod takim samym tytułem. Z punktu widzenia zakresu cyklu publikacji Habilitantki ale również zawartości sam tytuł monografii jest za wąski, gdyż obejmuje ona również gospodarstwa domowe nienadmiernie zadłużone.

Konstrukcja książki nie ułatwia zidentyfikowania wkładu Habilitantki, określonego na 35 %, który jest bliźniaczo podobny do wkładu Współautora (kierownik grantu) i określony jako : konceptualizacja badań, wykonanie przeglądu literatury, opracowanie metodyki badań (kwestionariusz ankietowy badania), dobór metod ilościowych, przygotowanie bazy danych, wykonanie obliczeń i pierwszego opracowania wyników, wizualizacja badań, sprawdzenie wyników i ich interpretacja, opracowanie wniosków i przygotowanie podsumowania. Zakładam, że wszystkie te działania są powiązane głównie z częścią przedstawionego autorskiego tematu badań. Ponieważ jednak nie da się precyzyjnie tego wkładu określić, ocenę tej pozycji traktuję całościowo, wskazując na mocne i słabe jej strony.

Niewątpliwie mocną stroną monografii jest szeroki przegląd literatury przedmiotu. Ponad 400 pozycji bibliografii pozwoliło dowiedzieć, że współcześnie rośnie zainteresowanie problemem zadłużenia gospodarstw domowych, poszerzonym o subiektywne jego oceny, użytecznością tych badań oraz metodami badań. Przegląd literatury pozwolił Autorom na określenie luki w badaniach w stosunku do gospodarek wyżej rozwiniętych, mimo udziału Polski w inicjowanych międzynarodowych projektach, prowadzonych przez Eurostat czy OECD. To rozpoznanie wpłynęło na koncepcję pracy, która zawiera elementy teorii ekonomii, poszerzenie spektrum badań o subiektywne elementy zachowań zadłużonych gospodarstw domowych, testowanie metod ilościowych oraz finalne skonstruowanie syntetycznego wskaźnika pomiaru warunków życia oraz jego przetestowanie z zastosowaniem wyników badań własnych. Poza głównym celem stworzenia syntetycznego wskaźnika, dokonano też próby jego zróżnicowania przestrzennego.

Na dobro pracy można też zaliczyć łączenie części teoretycznych z empirycznymi przy zastosowaniu zróżnicowanych metod ilościowych i sprawdzaniu adekwatności ich użycia w każdym zastosowaniu. Ten wątek można znaleźć zarówno w monografii jak i w pozycjach artykułowych.

We wszystkich, poza jedną samodzielną pozycją, zaliczonych do cyklu artykułów Habilitantka określiła swój udział na 50 %, stąd można domniemywać, że dotyczy on głównie statystycznej strony opracowań, która jest kluczowa dla wyboru metod przy konstrukcji wskaźnika syntetycznego. Autorzy monografii podkreślają znaczenie i nowatorstwo wskaźnika BPL (Below the Poverty Line), dowodząc, że znacznie bardziej popularny wskaźnik DSTI znacząco nie doszacowuje zakresu nadmiernego zadłużenia w odniesieniu do grup wrażliwych. Tego typu konfrontacje, dotyczące jakości pomiaru różnych, stosowanych już wskaźników w Polsce należy uznać za wartość dodaną w monografii i powiązanych artykułach.

Sumarycznie, monografię pod względem naukowym można ocenić pozytywnie jako próbę uzasadnienia potrzeby szerszego badania problemów ekonomiczno – społecznych w obszarze zadłużania się gospodarstw domowych, w tym przeprowadzenia wielu testów cząstkowych w zakresie doboru metod statystycznych, odpowiadających pozytywnie na powiększanie liczby pożądanych nowych zmiennych. W szczególności, z punktu widzenia oceny niniejszego wniosku, za istotne czynniki uznaje się kategorie z grupy badań społecznych (psychologia, socjologia, zdrowie)

W tym kontekście jednak jako zagrożenie oceniam wchodzenie w tzw. “pułapkę szczegółowości” czyli w uwzględnianie czynników wpływających na poszczególne kategorie, których użyteczność krańcowa jest niska a wyniki intuicyjnie oczekiwane. To z kolei powoduje bardzo częste asekuracje spotykane w pracy we wnioskowaniu i twierdzenia o potrzebie dalszych badań. Jako czytelnik oczekiwałabym bardziej skonkretyzowanego i jasnego stanowiska w końcowej części pracy.

Habilitantka jako współautorka wskazanych artykułów, poza monografią dokonała krytycznego przeglądu stanu badań i ich użyteczności dla polityki gospodarczej w Polsce na tle wybranych projektów międzynarodowych, czego najbardziej przekrojowy charakter ma pozycja 5. w cyklu (Wałęga A, Wałęga G. (2018), *O badaniach zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce*) Ten tekst dowodzi, że badania nad zadłużeniem gospodarstw domowych mają istotną pozycję i są prowadzone w krajach europejskich zarówno przez krajowe urzędy statystyczne, banki, sieci badawcze, uczelnie czy instytuty. W Polsce sytuacja pod względem instytucjonalnym jest podobna, ale zakres i systematyczność tych badań jest ograniczona, prawdopodobnie z powodu wspomnianego relatywnie niskiego na tle krajów europejskich stopnia zadłużenia gospodarstw domowych . Z tej przesłanki wynika dążenie Habilitantki (we współpracy z pozostałymi autorami) do stworzenie jednego badania, wyczerpującego kompleksowo

całą problematykę zadłużenia, które byłoby prowadzone przez dłuższy okres i tym samym porównywalne w czasie.

Brakuje jednak odpowiedzi bardziej ogólnych, o charakterze rekomendacji, dotyczących np. uniwersalności zaproponowanego syntetycznego wskaźnika i jego odporności na zmiany sytuacji gospodarczej, w tym szoki, oraz sugestii co do sposobu jego wprowadzenia do praktyki badań nad zadłużeniem gospodarstw domowych. Nie znajduję odpowiedzi na pytanie, czy miałyby to być badania cykliczne, typu *Diagnoza społeczna*, *Badania budżetów gospodarstw domowych*, czy raczej systematyczne, w powtarzalnych okresach, wpisane w ideę jakościowych badań koniunktury lub np. nawiązujące do indeksu nastroju konsumentów Uniwersytetu Michigan.

Inne, wskazane poza monografią pozycje artykułowe charakteryzują się rozwiązywaniem cząstkowych elementów, powiązanych z określonymi celami i problemami badawczymi. W celu uporządkowania problematyki badawczej do wskazanej triady: zadłużenie – dochód - dobrostan finansowy Habilitantka przypisała poszczególne pozycje oraz cele składające się na cykl publikacji, w których podnoszone są badania nawiązujące oddzielnie do każdego ze wskazanych trzech elementów. Dodatkowo wskazała na niektóre wyniki badań i skonkretyzowała udział własny w realizacji wskazanych 7 celów.

Kategoria zadłużenie powiązana jest z takimi celami jak: usystematyzowanie teoretycznych podstaw procesów zadłużania się gospodarstw domowych, konstrukcja badań zadłużenia konsumenckiego oraz identyfikacja źródeł danych, określenie charakterystyk zadłużonych gospodarstw domowych i ich sytuacji finansowej oraz ocena społecznych konsekwencji ich zadłużenia. (cel 1,2,4,5)

Kategoria dochód związana jest z takimi celami jak: weryfikacja empiryczna poziomu dochodu i cech społeczno – ekonomicznych gospodarstw domowych jako determinant zadłużenia, określenie charakterystyk zadłużonych gospodarstw domowych i ich sytuacji finansowej oraz ocena ich dobrostanu finansowego.(cel 3,4 7)

Kategoria dobrostan finansowy powiązana jest z takimi celami jak: konceptualizacja dobrostanu finansowego i wskazanie teoretycznych związków dochodu i zadłużenia z dobrostanem finansowym oraz ocena dobrostanu finansowego zadłużonych gospodarstw domowych- identyfikacja dochodu i zadłużenia w kształtowaniu się tego dobrostanu.(cel 6,7)

Na podstawie analizy przypisanych do poszczególnych celów artykułów można stwierdzić, że oprócz rozpoznania literaturowego Habilitantka, zgodnie ze swoją specjalnością naukową, wykorzystwała różne bazy danych i dostosowała do nich różne metody statystyczno – ekonometryczne. Metody, które pierwotnie były wykorzystywane do analizy dochodów i ubóstwa zostały zaadoptowane do oceny spłat zadłużenia (teoretyczne modele rozkładu dochodu), trwałości zadłużenia (łańcuchy Markowa i indeksy mobilności) i dobrostanu finansowego (wskaźnik syntetyczny wykorzystujący podejście w pełni rozmyte i relatywne).

Przegląd tych celów w powiązaniu z własnymi publikacjami pozwolił na wskazanie pewnych ogólniejszych wniosków czy rekomendacji, do których przykładowo tylko wybranych należą:

- wzrost nierówności dochodowych sprzyja zadłużaniu się,
- modelując zachowania na rynku kredytowym nie można pominąć polityki gospodarczej, deregulacji czy zmian technologicznych,
- brak odpowiednich danych na poziomie mikroekonomicznym utrudnia zrozumienie zachowań na rynku kredytowym,
- ocena sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych wymaga zintegrowanych danych o odpowiednio długim okresie porównawczym,
- w Polsce słabo rozpoznany jest wpływ innych niż dochód cech społeczno – ekonomicznych na zadłużenie gospodarstw domowych,
- negatywne konsekwencje obciążenia długiem są widoczne w przypadku kondycji zdrowotnej członków gospodarstwa domowego,
- przemiany systemu ekonomicznego powodują, że na znaczeniu zyskują nowe obszary i determinanty warunków życia.

W zbiorze wniosków istnieje też wiele takich, które mają charakter oczywisty i zdaniem recenzenta nie wymagają znacznego oprzyrządowania naukowego do ich udowodnienia.

Pomijając tę kwestię, całość przedstawionego cyklu badań, na poziomie bardziej lub mniej szczegółowych rozważań, przeglądu literatury czy badań własnych ma charakter komplementarny. Skupiają się one głównie na systematyzacji literatury przedmiotu, systematyzacji prowadzonych badań w krajach europejskich i w Polsce, opracowaniu kwestionariusza ankietowego do badań własnych oraz doboru metod statystyczno – ekonometrycznych do zbiorów danych o zróżnicowanym charakterze.

Uzupełnieniem głównego nurtu badań po uzyskaniu stopnia doktora są poszukiwania badawcze Habilitantki w kierunku statystyki społecznej.

Można to odnieść do współpracy z innymi ośrodkami badawczymi, takimi jak Instytut Fizjoterapii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydział Nauk Ekonomicznych Politechniki Koszalińskiej czy Harvard T.H. Chan School of Public Health (z dr hab. Piotrem Białowolskim, który zajmuje się zadłużeniem i dobrostanem finansowym gospodarstw domowych)

4. Pozostała działalność

Od strony naukowo organizacyjnej od 2011 roku Habilitantka współpracuje z Uniwersytetem Ekonomicznym w Bratysławie, Kijowskim Narodowym Uniwersytetem Ekonomicznym oraz Uniwersytetem Ekonomicznym we Lwowie. Współpraca ta dotyczy organizacji Polsko – Słowacko – Ukraińskiego Seminarium Naukowego, którego czterokrotnie była sekretarzem naukowym.

W ramach tej współpracy powstało pięć referatów na seminariach w Polsce i na Słowacji. Ogółem Habilitantka po uzyskaniu stopnia doktora wygłosiła 44 referaty, w tym 23 na konferencjach międzynarodowych.

Podjęta przez Habilitantkę krótkookresowa mobilność w ramach program Erasmus+ została zakłócona pandemią Covid-19 ale została wznowiona, planując wyjazd do Universum College w Prishtinie (Kosovo) w celach dydaktycznych i nawiązania współpracy naukowo – badawczej.

Habilitantka była również powoływana na recenzenta artykułów naukowych, złożonych do wydawnictw krajowych i zagranicznych oraz w celu opracowania ekspertyz dla instytucji publicznych i sektora gospodarczego.

W ramach osiągnięć dydaktycznych należy wspomnieć o prowadzonych zajęciach z przedmiotów: Statystyka społeczna i Statystyka pracy oraz seminaria.

Rezultatem tej działalności jest współautorstwo dwóch podręczników akademickich z udziałem 20 – 30 %, nagrodzonych nagrodami drugiego stopnia Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego. Podręczniki te powstały w obszarze statystyki pracy.

W ramach działalności dydaktycznej, oprócz wspomnianych wykładów, Habilitantka wypromowała 54 licencjatów na kierunku Rachunkowość i Controlling a także była recenzentem 53 prac licencjackich i 51 prac magisterskich.

W ramach działań związanych z rozwojem naukowym młodej kadry była dwukrotnie promotorem pomocniczym w przewodach doktorskich, które zostały zakończone.

Aktualnie jest promotorem pomocniczym trzeciej rozprawy doktorskiej. Przewód został wszczęty na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.

Oprócz działalności naukowej i dydaktycznej Habilitantka ma osiągnięcia w dziedzinie organizacyjnej, w szczególności w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie jak i w Oddziale Krakowskim Polskiego Towarzystwa Statystycznego. Na podstawie danych z autoreferatu można wskazać następujące aktywności:

w macierzystej uczelni pracowała w takich komisjach, radach zespołach, jak:

- Wydziałowa Komisja ds. Rozwoju Kadry Naukowo-Dydaktycznej – pełniona funkcja: sekretarz (kadencja 2012–2016);
- Wydziałowa Komisja Konkursowa – pełniona funkcja: sekretarz (kadencja 2012–2016);
- Zespół ds. przeprowadzania audytu zagospodarowania pomieszczeń w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie – członek (od marca 2017 r. do grudnia 2017 r.);
- Rada Wydziału Zarządzania UEK – członek z wyboru (kadencja 2016–2020);
- Zespół ds. Rozwoju Kadr w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa – członek (2019–2020);
- Uczelniana Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna ds. Studentów – członek (kadencja 2020–2024).

Habilitantka działa również w Komitecie Redakcyjnym czasopisma „Entrepreneurial Business and Economics Review” (EBER, MEiN: 100 pkt). Do 2018 r. pełniła funkcję redaktora statystycznego, a obecnie jest redaktorem (*associate editor*). Brała udział w szkoleniu z zakresu prowadzenia elektronicznego procesu redakcyjnego w systemie OJS (25.10.2019 r.) oraz „How to manage and develop a journal to reach top excellence in international databases Scopus and Web of Science?” (07.02.2019 r.). Za działalność organizacyjną w ramach Komitetu Redakcyjnego czasopisma EBER otrzymała dwie nagrody Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie drugiego stopnia za zespołowe osiągnięcia w dziedzinie organizacyjnej w 2016 r. oraz 2019 r.

W latach 2015–2017 r. pełniła także funkcję redaktora statystycznego czasopisma „Psychologia Ekonomiczna” (MNiSW: 8 pkt).

Z kolei w ramach działalności w Oddziale Krakowskim Polskiego Towarzystwa Statystycznego w latach 2010–2021 jako sekretarz Oddziału organizowała zebrania oraz wykłady otwarte, a także spotkania ze studentami i uczniami szkół średnich. Dwukrotnie była delegatem na Walne Sprawozdawczo-Wyborcze Zgromadzenie Delegatów PTS.

W kadencji 2014–2018 była wybrana na członka Sądu Koleżeńskiego Polskiego Towarzystwa Statystycznego, a obecnie (kadencja 2018–2022) jest członkiem (funkcja z wyboru) Głównej Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Statystycznego. Od 2012 r. jest również członkiem Sekcji Klasyfikacji i Analizy Danych (SKAD) Polskiego Towarzystwa Statystycznego.

Jako członek Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego jest zaangażowana w Olimpiadę Wiedzy Ekonomicznej (OWE). Rokrocznie (2014, 2017–2021) brała udział w pracach jury zawodów okręgowych Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej oceniając prace uczestników zawodów.

Jest również autorem publikacji popularno-naukowych w czasopismach „Kurier UEK Miesięcznik Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” (trzy artykuły) oraz „Kwartalnik Statystyczny” (trzy artykuły) popularyzujących statystykę, a także przybliżających działalność Katedry Statystyki UEK oraz Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Statystycznego.

Habilitantka nie kierowała do tej pory grantem naukowym pozyskanym z NCN. Podejmowała działania w kierunku uzyskania takich grantów ale także jako główny wykonawca a nie kierownik, lecz te próby zakończyły się niepowodzeniem.

Do NCN zostały złożone następujące wnioski, które przeszły ocenę formalną, ale ostatecznie nie uzyskały dofinansowania:

Tytuł: *Spójność ekonomiczna w ujęciu makro i mikroekonomicznym*; Kierownik: dr hab. P. Ulman; Główny wykonawca: dr A. Wałęga; OPUS 9 nr rejestracyjny: 2013/09/B/HS4/01947; OPUS 11 nr rejestracyjny: 2013/11/B/HS4/00469,

Tytuł: *Spójność społeczno-ekonomiczna gospodarstw domowych*; Kierownik: dr hab. P. Ulman; Główny wykonawca: dr A. Wałęga; OPUS 15 nr rejestracyjny: 2014/15/B/HS4/04341; OPUS 17 nr rejestracyjny: 2015/17/B/HS4/02699.

W ramach nawiązywania kontaktów międzynarodowych dr Agnieszka Wałęga brała udział W 2021 roku w przygotowaniach projektu naukowo-badawczego “Aligning Artificial Intelligence Values with Societal Values across Eastern Western Europe” (ALAISV) w ramach programu CHANSE (Collaboration of Humanities and Social Sciences in Europe), call: Transformations: Social and Cultural Dynamics in the Digital Age. Kierownik: dr Mumin Abubakre, Nottingham Trent University, Nottingham (UK). Ostatecznie projekt nie uzyskał dofinansowania.

Po uzyskaniu stopnia doktora otrzymała medal brązowy za długoletnią służbę (2015) nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę.

Warto też dodać, że przedstawiona do oceny monografia Wałęga A., Wałęga G., Kowalski R. (2021), *Warunki życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce*, jest w procedowaniu w sprawie wydania jej w języku angielskim.

5. Podsumowanie i konkluzja

Dr Agnieszka Wałęga wykazuje się znaczną aktywnością i systematycznością w budowaniu swojego dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego. Mimo sformułowania pewnych uwag krytycznych co do meritum tego dorobku oraz trudności z identyfikowaniem wkładu własnego w przedstawionej do oceny monografii, całość dorobku oceniam pozytywnie jako komplementarny cykl publikacji.

Biorąc pod uwagę kryteria oceny w zakresie naukowo badawczym habilitanta (Uchwała Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie nr 54/2019 z dnia 23 września 2019 roku oraz Uchwała nr 50/2020 z dnia 23 listopada 2020 roku), dr Agnieszka Wałęga spełnia wszystkie kryteria. Posiada też dorobek dydaktyczny, sprawuje opiekę nad doktorantami w charakterze promotora pomocniczego, występuje z referatami na międzynarodowych konferencjach. W znacznym stopniu angażuje się w działalność organizacyjną na rzecz macierzystej uczelni oraz instytucji zewnętrznych. Jest laureatką wielu nagród rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

W związku z powyższym, w nawiązaniu do art. 219 – 221 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku, prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2021 r. poz.478 z późn. zm.)

wniosuję o nadanie dr Agnieszce Wałędze stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse

